

VLIZINE

jrg. 6, nr. 1-2 (januari-februari 2005)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.

Deze gratis on line uitgave van het Vlaams Instituut voor de Zee vzw verschijnt maandelijks en wordt verspreid onder alle geïnteresseerden.

V.U.: Jan Mees

Redactie: Jan Seys

Reacties naar jan.seys@vliz.be

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine maandelijks informeren over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. Alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht om in het eerstvolgende VLIZINE te worden opgenomen. Dit bericht bereikt u via de VLIZINE rondzendlijst. Om u uit te schrijven, stuur een e-mail naar info@vliz.be met in de subjectline: 'unsubscribe VLIZINE'. Inschrijven op dezelfde manier met vermelding: 'subscribe VLIZINE'. Archieven van dit e-zine zijn raadpleegbaar via deze [link](#).

INHOUD

1. Kalender

- 1.1. [De Vlaamse zeevisserij op de drempel van de 21ste eeuw](#)
- 1.2. [Jonge mariene wetenschappers in de kijker](#)
- 1.3. [Universiteit Luik stelt colloquium 'Ocean Dynamics' in teken van gastransfer water-atmosfeer](#)
- 1.4. [Lessenreeks en colloquium over integraal waterbeheer te Antwerpen](#)
- 1.5. ['Wrakduik 2005': een beurs voor wrak- en technische duikers... en het grote publiek](#)
- 1.6. [Stranderosie krijgt heel wat aandacht binnen Europa](#)
- 1.7. [Twee 'SAIL'-fora over geïntegreerd kustbeheer in mei](#)
- 1.8. [IFREMER organiseert conferentie over mariene data- en informatiesystemen](#)

2. Publicaties

- 2.1. [Tsunami's in de Noordzee, het kan...](#)
- 2.2. ['Turning the tide': lijvig rapport over de impact van de visserij op het zeemilieu](#)
- 2.3. [Nostalgie op de zeedijk van Oostende: een fotoboek](#)

3. Vacatures/beurzen/fondsen

- 3.1. [Studenten/vrijwilligers gezocht voor opgravingen van Romeins castellum te Oudenburg](#)
- 3.2. [Twintig doctoraatsbeurzen voor EUR-OCEANS 'Network of Excellence'](#)
- 3.3. [Intensieve opleiding in 'Ocean Bathymetry': ernstige kandidaten gezocht](#)
- 3.4. [Postdoc job in Nieuw-Zeeland voor biologische inventaris van 'seamounts'](#)

4. Varia

- 4.1. [Intentieverklaring getekend voor bouw nieuw multifunctioneel schip](#)
- 4.2. [Nieuwe onderzoeksapparatuur getest en goed bevonden](#)
- 4.3. [Grootste windturbine in gebruik genomen](#)
- 4.4. [Grote stern na vijftien jaar teruggezien te Zeebrugge](#)
- 4.5. [Zeezoogdieren blijven het goed doen](#)
- 4.6. [Belgisch mangroveonderzoek in de kijker op prestigieus internationaal symposium](#)
- 4.7. [Doctoraatsverdedigingen e.a.](#)

5. Vraagbaak de 'Zeeloods'

1.1. DE VLAAMSE ZEEVISSERIJ OP DE DREMPEL VAN DE 21STE EEUW

Onder deze vlag organiseren het Departement Zeevisserij (DvZ-CLO), de Stichting Duurzame Visserij-Ontwikkeling (SDVO) en het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) op donderdag 17 maart 2005 een studiedag in het cultureel centrum Scharpoord te Knokke-Heist. De dag is opgebouwd rond de thema's 'Juridische en milieugebonden aspecten', 'Het nieuwe Europese visserijbeleid' en 'Beheersparticipatie, visie van de sector en de Vlaamse overheid' en voorziet in tien gestoffeerde voordrachten, met aansluitend vragen en discussie. Met dit initiatief willen de organisatoren een inhoudelijke aanzet geven tot een breed maatschappelijk debat over de toekomst van de Vlaamse zeevisserij. Inschrijven voor dit gratis evenement is noodzakelijk en dient te gebeuren voor 1 maart. Meer praktische informatie is te vinden onder het betreffende nieuwsbericht op: <http://www.vliz.be/Nl/intro.htm>.

1.2. JONGE MARIENE WETENSCHAPPERS IN DE KIJKER

Vrijdag 25 februari 2005 zal het provinciehuis Boeverbos (Brugge) weer zinderen van de zeewetenschappelijke activiteiten n.a.v. de jaarlijkse VLIZ Jongerencontactdag Mariene Wetenschappen (zie: <http://www.vliz.be/Nl/intro.htm>). Het aantal inschrijvingen is intussen opgelopen tot 180, en we zijn blij ook de deelname van heel wat buitenlandse studenten en onderzoekers uit Wallonië en Nederland te kunnen aankondigen. Ook in onze buurlanden krijgen jonge zeewetenschappers dezer dagen overigens hun eigen fora om ervaringen met elkaar en met 'oudere' onderzoekers te delen. Zo vindt van 11 tot en met 13 mei 2005 in het Station Marine van Wimereux het tweede 'European Forum of Young Oceanographers' plaats. Dit Franse initiatief richt zich uitsluitend op doctoraatsstudenten, uit eender welk marien wetenschappelijk discipline. Het programma is opgebouwd rond een reeks voordrachten en posterdemonstraties en kost 120 EUR. Abstracts kunnen nog tot 15 april worden ingestuurd. Meer info: <http://www.univ-lille1.fr/wimereux/> of via uof@ocean.org. En specifiek voor jonge mariene biologen organiseert de Marine Biological Association reeds voor de derde keer een Marine Biology Postgraduate Workshop, ditmaal in Newcastle. Dit initiatief, dat plaats vindt op 7-8 april 2005, is het enige in zijn soort in het Verenigd Koninkrijk. Meer info bij Gabrielle Prendergast: G.S.Prendergast@newcastle.ac.uk.

1.3. UNIVERSITEIT LUIK STELT COLLOQUIUM 'OCEAN DYNAMICS' IN TEKEN VAN GASTRANSFER WATER-ATMOSFEER

Voor buitenstaanders blijft het verrassend te horen dat de universiteit van Luik, gelegen op meer dan 200 km van de kustlijn, zich een zeer stevige traditie van marien wetenschappelijk onderzoek kan aanmeten. Eén van de vele activiteiten die hier in de loop van de tijd zijn ontplooid, is het jaarlijks terugkerend 'International Liège Colloquium of Ocean Dynamics'. Dit jaar staat dit evenement in het teken van de gastransfer tussen waterige omgevingen en de atmosfeer. Alle praktische informatie vindt u op: <http://modb.oce.ulg.ac.be/colloquium/2005.html>. Vergis u overigens niet: dit zeer complexe gegeven mag dan op het eerste zicht enkel bestemd lijken voor specialisten in het vak, toch is de relevantie van deze gastransfers van ontzaglijk groot belang. Denk maar aan de repercussies voor het al dan niet vrijkomen van broeikasgassen (koolzuurgas, methaan, stikstofoxides, dimethylsulfide,...) in de atmosfeer ter hoogte van de oceanen, op hun beurt goed voor 2/3 van het aardoppervlak!

1.4. LESSENREEKS EN COLLOQUIUM OVER INTEGRAAL WATERBEHEER TE ANTWERPEN

Tijdens het voorjaar staan opnieuw twee leerrijke initiatieven op stapel, die beide nauw aansluiten bij het concept integraal waterbeheer en een link vertonen met de universiteit Antwerpen. Op 8 maart vindt in het Antwerpse provinciehuis een colloquium plaats onder het motto: 'Watertechnologie aan de Schelde – een duurzame toekomst voor Antwerpen'. Vooraanstaande sprekers uit verschillende bedrijven en overheden zullen er de nieuwste watertechnologieën bespreken en hun visie toelichten op de evolutie m.b.t. ecotoxicologie, slibverwerking, 'ecological engineering' en waterzuiveringstechnologie (<http://www.ua.ac.be/watertechnologie>). Het initiatief gaat uit van een nieuw opgerichte werkgroep 'Watertechnologie', die vanuit de overheid, de academische onderzoekscentra en de industrie de synergie tussen economie en ecologie wil aanzwengelen en de ontwikkeling van watertechnologie wenst te bevorderen.

Daarnaast belicht de leerstoel Integraal Waterbeheer van de Universiteit Antwerpen (prof. Patrick Meire) in een lezingenreeks hoe de mens in bekende en minder bekende regio's wereldwijd in en met 'wetlands' omgaat. 'Wetlands' zijn plaatsen waar de interactie tussen land en water groot is en die een belangrijk deel van het jaar onder water staan. Deze wetlands vinden we langs kustlijnen, langs rivieren, in overstromingsvlakten, in depressies of op plaatsen in direct

contact met grondwater. Ze dragen bij tot de gezondheid en het welzijn van de mens, als leverancier van allerlei goederen en diensten of vanwege hun culturele, esthetische en recreatieve functie. Toch wordt niet overal op een duurzame manier omgegaan met deze waterrijke gebieden. Ervaringen uitwisselen is dan ook geen overbodige luxe. Wie interesse toont kan meer inlichtingen verkrijgen op: <http://www.ua.ac.be/milieukunde> of bij de leerstoel Integraal Waterbeheer (Tel. 03/820 2114). De lessen gaan door op 22 februari, 15 maart, 19 april en 25 mei 2005.

1.5. 'WRAKDUIK 2005': EEN BEURS VOOR WRAK- EN TECHNISCHE DUKERS... EN VOOR HET GROTE PUBLIEK

Wie interesse heeft voor wrak- of technisch duiken of gewoon benieuwd is naar wat onder water zoal te beleven valt, kan in het weekend van 16-17 april 2005 terecht bij de tweede editie van 'Wrakduik'. Dit evenement gaat door in het provinciaal domein 'De Schorre' te Boom (Antwerpen, België) en omvat een breed scala aan activiteiten: onderwaterfilms, een duikbeurs, demonstraties in een duiktank, een botenshow, 'schatten uit de Noordzee', enz... Ook is er een tentoonstelling van prachtige onderwaterfoto's van scheepswrakken, dit alles aan een toegangsprijs van 7 EUR. Meer info: <http://www.wrakduik.be/>

1.6. STRANDEROSIE KRIJGT HEEL WAT AANDACHT BINNEN EUROPA

'EUCC Coastal News', de maandelijkse digitale nieuwsbrief van de Coastal Union, maakte er ons op attent. In maart 2005 zijn er twee meetings die zich buigen over een duurzaam strandbeheer. Van 10 tot en met 12 maart is Zandvoort (NL) het decor voor een CoPraNet workshop rond duurzaam strandbeheer en duurzaam toerisme (<http://www.coastalpractice.net>) en op 30-31 maart 2005 organiseert EUCC-Frankrijk een workshop, getiteld: 'Beach Erosion at the Eastern Coast of Cotentin' (meer info: valerie.morel@univ-artois.fr). Dat duurzaam strandbeheer meer en meer aandacht krijgt is niet verwonderlijk. Het Europese project EUROSION (<http://www.eurosion.org>) toonde aan dat stranderosie vooral te wijten is aan allerlei menselijke ingrepen, en slechts op de tweede plaats veroorzaakt wordt door natuurlijke oorzaken. Hierdoor kennen heel wat kuststaten, zoals Italië en Portugal, nogal wat problemen met het in stand houden van hun stranden. In Portugal gaat men intussen een stap verder en is de overheid gestart met het systematisch monitoren van deze stranderosie. Computergestuurde camera's volgen er continu een 18-km lange kuststrook op in het noorden van het land. Met deze informatie hoopt men de nodige kennis te verzamelen om het afkalven van de kustlijn adequaat te kunnen aanpakken.

1.7. TWEE 'SAIL'-FORA OVER GEÏNTEGREERD KUSTBEHEER IN MEI

SAIL ('Schéma d'Aménagement Intégré du Littoral') is een interregionaal samenwerkingsverband rond duurzaam, geïntegreerd kustbeheer in de zuidelijke Noordzee. In de maand mei organiseert SAIL twee fora, die elk op hun manier belangrijke informatie kunnen leveren naar een duurzaam beheer van kustgebieden toe. Op dinsdag 10 mei zal in het Beach Palace Hotel te Blankenberge (België) worden geëvalueerd hoe het toekennen van kwaliteitslabels aan producten of streken (bv. 'Heritage Coast', 'Stijlvol Cadzand', Westhoek hoeveproducten, ...) kan bijdragen tot het herwaarderen van een bepaald kustgebied (info bij: valerie.schillewaert@west-vlaanderen.be). En op woensdag 18 en donderdag 19 mei 2005 is het verzamelen geblazen in het Provinciaal Hof te Brugge voor een conferentie die zich buigt over de vraag hoe om te gaan met de verwachte klimaatsveranderingen in het gebied van de zuidelijke Noordzee (info bij: francoise.lantsoght@west-vlaanderen.be).

1.8. IFREMER ORGANISEERT CONFERENTIE OVER MARIENE DATA- EN INFORMATIESYSTEMEN

Tenslotte willen we jullie niet onthouden dat van 31 mei tot en met 3 juni 2005 de 'International Marine Data and Information Systems Conference' (IMDIS) plaats vindt in het Franse Brest. Het is een initiatief van de onderzoeksinstituut IFREMER, met steun van de Intergovernmental Oceanographic Commission van Unesco (IOC). Deze conferentie richt zich zowel naar wetenschappers, ingenieurs, administraties, beheerders, beleidsmensen als naar andere geïnteresseerden. De voertaal is het Engels. Meer info op: <http://www.ifremer.fr/sismer/program/imdis> of via: Catherine.Maillard@ifremer.fr

2.1. TSUNAMI'S IN DE NOORDZEE, HET KAN...

Een vraag die snel opdook na de desastreuze tsunami in de Indische Oceaan was of iets dergelijks zich ook kan voordoen in de Noordzee. Voor het eerstvolgende nummer van het gratis infoblad over kust en zee, de 'Grote Rede', gingen we in op deze vraag met de hulp van de afdeling Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek van AWZ (AWZ-WLH) en van professor Cécile Baeteman van de Belgisch Geologische Dienst. We verklappen alvast dat er zich in het verleden reeds meerdere tsunami's hebben voorgedaan in de Noordzee, maar dat de kansen op herhaling al bij al toch als zeer klein dienen te worden ingeschat. Bovendien blijkt uit modelberekeningen van het WLH dat tsunamigolven opgewekt in de Atlantische Oceaan of ten noorden van de Noordzee heel veel van hun vernielende kracht zijn kwijtgespeeld na hun tocht doorheen de ondiepe Noordzee of het smalle Kanaal. Wie het volledige artikel wenst te lezen, dient nog even te wachten tot het artikel als pdf beschikbaar komt op:

<http://www.vliz.be/docs/GroteRede/GrotRedeArch.htm>.

2.2. 'TURNING THE TIDE': LIJVIG RAPPORT OVER DE IMPACT VAN DE VISSERIJ OP HET ZEEMILIEU

Het was vast even schrikken voor de Britse overheid toen ze de belangrijkste conclusies voorgeschoteld kreeg van het 420-pagina's tellende rapport '*Turning the Tide: Addressing the Impact of Fisheries on the Marine Environment*'. Dit document, dat de kennis bundelt van meer dan 90 organisaties en experts en werd aangeleverd door de onafhankelijke Royal Commission on Environmental Pollution, stelt immers onomwonden dat radicaal moet worden opgetreden in het visserijbeheer van het Verenigd Koninkrijk: 30% van alle mariene wateren dient te worden afgesloten voor de commerciële visserij, diepzeebodemvisserij moet integraal worden gebannen, de vloot is aan herschaling (lees: inkrimping) toe en vissers dienen financieel te worden bijgepast voor het eventueel verlies ten gevolge het instellen van mariene reservaten. Het volledige rapport is te downloaden op: <http://www.rcep.org.uk/fishreport.htm> of kan geconsulteerd worden op het VLIZ.

2.3. NOSTALGIE OP DE ZEEDIJK VAN OOSTENDE: EEN FOTOBEEK

Tot het voorjaar 2004 was bij stormweer vooral de Oostendse zeedijk in trek. Het kolkende zeewater kon er immers metershoog opspatten tegen de dijk tot groot jolijt van de aanwezigen. Soms rukte het zeewater de tegels uit de promenade of een arduinblok uit de dijkboord. Deze voor onze kust unieke sensatie lokte steevast heel wat Oostendenaars en toeristen... tot de aanleg van het noodstrand in april 2004 dit gegeven tot geschiedenis maakte. Gelukkig was daar fotograaf Jean-Jacques Soenen die sinds jaar en dag al dit natuurgeweld vastlegde op gevoelige plaat. Met een selectie van een 40-tal unieke beelden, samengebracht in een fotoboek, wordt dit stukje Oostendse nostalgie nu ook voor het nageslacht bewaard.

3.1. STUDENTEN/VRIJWILLIGERS GEZOCHT VOOR OPGRAVINGEN VAN ROMEINS CASTELLUM TE OUDENBURG

Oudenburg (nabij Oostende) staat bekend omwille van zijn rijk archeologisch verleden. Het archeologisch onderzoek naar de resten van het Romeinse castellum is er nog steeds volop aan de gang en levert nog dagelijks zeer waardevolle vondsten op. Helaas viel recent het zware verdict dat de opgravingen eind maart 2005 moeten zijn afgerond. Omdat het opgraven van een Romeins castellum een unieke gelegenheid is en er nog heel veel werk aan de winkel is, vraagt archeologe Sofie Vanhoutte – via de website van Archeonet Vlaanderen (<http://www.archeonet.be/>) – dringend hulp. Er wordt elke weekdag gegraven van 8 tot 16 uur. Geïnteresseerden kunnen mailen naar sophie_vanhoutte@pandora.be of bellen op 0473/88 19 29.

3.2. TWINTIG DOCTORAATSBEURZEN VOOR EUR-OCEANS 'NETWORK OF EXCELLENCE'

EUR-OCEANS, het Europees 'Network of Excellence' rond Ocean Ecosystems Analysis, groepeerd meer dan 60 onderzoeksinstituten uit 25 landen. Dit project binnen het Europese 6de Kaderprogramma loopt van januari 2005 tot en met december 2008. Om het onderzoeksprogramma en de integratie ervan binnen het netwerk te ondersteunen, biedt EUR-OCEANS niet minder dan 20 doctoraatsbeurzen aan van telkens drie jaar. Solliciteren dient te gebeuren

tegen uiterlijk 1 mei 2005. Selecties vinden plaats in juni, waarna aanwerving volgt tussen juli en december 2005. Geïnteresseerden kunnen alle nuttige info hieromtrent terugvinden op de website <http://www.eur-oceans.org/>.

3.3. INTENSIEVE OPLEIDING IN 'OCEAN BATHYMETRY': ERNSTIGE KANDIDATEN GEZOCHT

Aan de universiteit van New Hampshire (USA) start op 29 augustus 2005 voor de tweede maal een intensieve 12-maand durende opleiding in 'Ocean Bathymetry'. Dit initiatief gaat uit van het GEBCO Nippon Foundation Training Program en leidt tot een 'graduate certificate in ocean bathymetry'. De eerste lichting die startte in augustus 2004, was samengesteld uit personeelsleden van de hydrografische diensten van Argentinië, Japan, Nigeria en Peru, en uit studenten van de oceanografische instituten van de Fiji-eilanden, India en Kenia. De opleiding biedt een veelzijdig programma aan van lessen, laboratoriumwerk, projectopdrachten, bezoeken aan laboratoria en vaartochten en omvat een breed spectrum aan relevante thema's. Om toegelaten te worden is minimaal een 4-jaar 'Bachelor' graad noodzakelijk in een relevant vakgebied en dient men over voldoende kennis van het Engels te beschikken. Meer info op:

<http://www.ngdc.noaa.gov/mgg/gebco/gebco.html>. Hou er rekening mee dat zeer snel reageren de boodschap is! Een preliminaire 'sollicitatie' (via een in te vullen formulier, zie website) dient uiterlijk te gebeuren op 25 februari 2005.

3.4. POSTDOC JOB IN NIEUW-ZEELAND VOOR BIOLOGISCHE INVENTARIS VAN 'SEAMOUNTS'

Het National Institute of Water & Atmospheric Research in Nieuw-Zeeland (NIWA: <http://www.niwa.cri.nz/>) zoekt een doctor in de wetenschappen, bij voorkeur met specialisatie in biologische oceanografie of mariene ecologie, om een nieuw internationaal monitoringsprogramma naar het leven op en rond 'seamounts' (genoemd 'CenSeam') te ondersteunen. 'Seamounts' zijn onderzeese bergen, veelal van vulkanische oorsprong en gegroepeerd in heuse bergketens, die bovendien vaak verrassend rijk zijn aan leven. De kandidaat zal contacten dienen te onderhouden met de CenSeam stuurgroep, met onderzoekers uit dit vakgebied van over gans de wereld en met andere 'Census of Marine Life' projecten. Ook dient hij/zij het programma educatief te begeleiden en te promoten. Daarnaast zal de opdracht er ook in bestaan om een databank te helpen uitbouwen en wordt ondersteuning gevraagd bij het uitvoeren van allerlei analyses m.b.t. seamount biodiversiteit, biogeografie en menselijke impact op deze systemen. Deze job vereist ook een zeer snelle reactie, want de deadline voor sollicitatie is vastgepland op 25 februari 2005

(<http://www.marbef.org/modules.php?name=Forums&file=viewforum&f=6>).

4.1. INTENTIEVERKLARING GETEKEND VOOR BOUW NIEUW MULTIFUNCTIONEEL SCHIP

Op 15 februari 2005 ondertekenden de federale Minister voor de Noordzee, Johan Vande Lanotte, en de Vlaamse Minister bevoegd voor Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, Kris Peeters, een intentieverklaring, waarin de afspraken en de werkwijze worden vastgelegd om een nieuw multifunctioneel schip voor de Noordzee in de vaart te brengen. Via een publiek-private samenwerking en door de krachten tussen Vlaamse en federale diensten te bundelen wordt een hogere kostenefficiëntie en betere dienstverlening nagestreefd. Er wordt naar gestreefd om uiterlijk begin 2006 duidelijkheid te hebben over de concrete uitvoering van het project. Het schip zal technisch uitgerust zijn om ingezet te kunnen worden bij de vaarwegmarkering (ter vervanging van de 48 jaar oude 'Zeearend'), bij pollutiebestrijding en als stationssleepboot met brandbestrijdingscapaciteit. Het zal vanuit de haven van Oostende opereren, en 24 uur op 24, 365 dagen op 365 ingezet worden. Wordt vervolgd.

4.2. NIEUWE ONDERZOEKSAPPARATUUR GETEST EN GOED BEVONDEN

Het Vlaams Instituut voor de Zee heeft als één van haar kerntaken de mariene wetenschappelijke wereld logistiek te ondersteunen. Hiertoe wordt, via een samenwerkingsverband met de Vlaamse administratie Waterwegen en Zeewezen, het oceanografisch schip de 'Zeeleeuw' ingezet en wordt in deze gestreefd naar een optimale complementariteit met het federale onderzoeksschip de 'Belgica'. Daarnaast wordt ook in de mate van het mogelijke ingespeeld op noden aan onderzoeksapparatuur aan boord. In de voorbije maanden werden hierin drie nieuwe initiatieven genomen:

* Een gasmeet toestel werd aangekocht voor onderzoek dat uitgevoerd wordt door de Hogere Zeevaartschool en door prof. Rene Van Grieken (Universiteit Antwerpen). Het project wil nagaan in welke mate zeevarenden op chemicaliën-en gastankers blootgesteld worden aan toxische dampen. Hiervoor zullen nauwkeurige metingen uitgevoerd worden in de leefruimten en tijdens de normale werkoperaties, zowel op zee als in de haven. De meetwaarden zullen getoetst worden

aan normen die gelden aan boord van tankers. De resultaten moeten toelaten het gebruik van beschermingsmiddelen te optimaliseren. Het VLIZ kocht reeds één dergelijk toestel aan. Als de testen positief blijken, kan op dit gebied verder geïnvesteerd worden.

* Vanwege de toenemende interesse in grindbedden op de zeebodem is recent door het VLIZ een 'Hamon grab' aangekocht. Met deze grijper kunnen sedimentmonsters worden genomen op stenige plaatsen, d.i. waar toestellen als Van Veen grijpers of Boxcorers niet meer behoorlijk functioneren. Het toestel werd intussen reeds succesvol gebruikt vanop de Belgica door Vera Van Lancker van het Renard Centre of Marine Geology (7-11 februari) en zal begin maart ingezet worden door Kris Hostens van het Departement voor Zeevisserij.

* Na een aantal testen is gebleken dat er vanop de Zeeleeuw ook veilig en efficiënt kan worden gevist met behulp van een 'ottertrawl'. Bij deze visserijmethode wordt het net opgehouden door twee planken die aan beide zijden van de netopening zijn aangebracht. Dit type sleepnet wordt doorgaans gebruikt voor de vangst van rondvis waar een boomkor efficiënter is voor de vangst van platvissen. Vanwege het grote succes van deze tests is beslist om nu ook een dergelijk net aan te schaffen. Het gebrek aan kennis van de huidige pelagische visstand (haring, sprat, glasgrondel, makreel, etc...) in Belgische mariene wateren is al langer een pijnpunt en kan op deze manier worden gefaciliteerd.

We hopen op deze wijze, en in goede verstandhouding met de verantwoordelijken voor het federale schip 'Belgica', de wetenschappers optimaal te kunnen bedienen!

4.3. GROOTSTE WINDTURBINE IN GEBRUIK GENOMEN

Op 2 februari jl. werd in het Duitse Brunsbüttel aan de Elbe de grootste windmolen ter wereld officieel in gebruik genomen. De turbine heeft een maximaal vermogen van 5 Megawatt, een verwachte jaarlijkse productie van 17 miljoen kWh (= equivalent voor jaarlijkse energievoorziening van ca. 5000 Duitse huishoudens) en blijft functioneel bij zware storm. Voor de bouw was niet minder dan 1300 kubieke meter beton en 180 ton staal nodig. En voor de freaks: de mast meet 120 meter, de rotordiameter 126 meter en één rotorblad weegt niet minder dan 18 ton. De molen draait al sinds november op proef, en nu al is aangekondigd dat twee soortgelijke mastodonten deel zullen uitmaken van een demonstratieproject voor windmolens, dat in de zomer van 2006 op 25 km uit de kust van Schotland zal worden aangelegd.

4.4. GROTE STERN NA VIJFTIEN JAAR TERUGGEZIEN TE ZEEBRUGGE

Dit korte berichtje wilden we jullie niet onthouden. Eén van de allereerste Grote Sterns ooit die als kuiken uit het ei sloop in de Zeebrugse sternkolonie (geringd op 16 juli 1989) werd op 3 juni 2004 door Eric Stienen van het Instituut voor Natuurbehoud teruggezien. Meer nog: de vogel bracht, op de gezegende leeftijd van bijna 15 jaar, deze zomer een kuiken groot binnen een 'enclosure' opgevolgd door de ornithologen van het IN.

4.5. ZEEZOOGDIEREN BLIJVEN HET GOED DOEN

Het blijft zeezoogdieren 'regenen' in de Belgische mariene wateren. Bruinvissen waren weer regelmatig van de partij bij zeevogeltellingen vanaf het onderzoeksschip de Zeeleeuw of vanuit het vliegtuig (o.a. meldingen op 26 december (2 ex.), 26 januari (2+1 ex.), 27 januari (1 ex.) en 28 januari (5 ex.)). Daarnaast kon op 27 januari vanop de 'Zeehond' één Witsnuitdolfijn worden bewonderd op de Thorntonbank en 2 Grienden ter hoogte van de Middelkerkebank. Ook Gewone zeehonden konden regelmatig worden waargenomen, zoals o.a. op 27 januari voor Oostende (1 ex.), op 22 januari diep in de haven van Oostende (1 ex.) en op 29 januari op het sternenschiereiland te Zeebrugge en in de IJzermonding. Verder verblijft ook al geruime tijd een jonge zeehond heel diep in het Schelde-estuarium, ter hoogte van de meander de Cramp.

Tenslotte geven we nog graag mee dat de kustvereniging EUCC heel wat leerrijke en mooi geïllustreerde informatie over walvissen en dolfijnachtigen beschikbaar heeft gemaakt via: <http://www.natuurinformatie.nl> (klik op het dolfijnenplaatje).

4.6. BELGISCH MANGROVE-ONDERZOEK IN DE KIJKER OP PRESTIGIEUS INTERNATIONAAL SYMPOSIUM

Vlaamse onderzoekers hebben sinds de jaren '80 enige reputatie opgebouwd in het onderzoek van mangrovebossen. Met name het Departement Biologie van de Vrije Universiteit Brussel heeft in dit vakgebied meer dan zijn sporen verdiend. Dat bewijst ook dr. Farid Dahdouh-Guebas, van het laboratorium voor Algemene Plantkunde en Natuurbeheer van de VUB, die werd uitgenodigd om in februari op een vooraanstaand internationaal wetenschappelijk forum, de 'Gordon Research Conference on Past Ecosystem Processes and Human-Environment Interactions', een keynote presentatie te geven over mangrove-onderzoek. Aangezien de Gordon Research Conferences (<http://www.grc.uri.edu/programs/2005/pasteco.htm>) een strikte toekenning van deelnameplaatsen aan elke conferentie (beperkt tot max. 135 wereldexperten) hanteren, mag deze uitnodiging als een erkenning van het onderzoekswerk van Farid en zijn team gezien worden.

4.7. DOCTORAATSVERDEDIGINGEN e.a.

We zouden het erg op prijs stellen als alle onderzoekers die de datum van hun verdediging reeds kennen, of na de verdediging het resultaat hiervan willen kenbaar maken, dit zouden laten weten aan jan.seys@vliz.be voor opname in de VLIZINE.

De maand maart wordt intussen ongemeen druk voor de sectie Mariene Biologie van de Universiteit Gent, met niet minder dan drie doctoraten die zullen worden verdedigd:

- Op maandag 7 maart verdedigt **Véronique Vanquickenberghe** haar thesis: '*Ruimtelijke distributie en biodiversiteit langsheen continentale randen in het noordoosten van de Atlantische Oceaan*'. Promotor is Magda Vincx. Plaats van het gebeuren: auditorium 'Valère Billiet' (campus Sterre).
- Nauwelijks vier dagen later, op vrijdag 11 maart, is het de beurt aan **Tom Gheschiere**, die onderzoek verricht heeft naar de '*Nematode-gemeenschappen van Europese zandstranden: diversiteit, zonatiepatronen en impact van toerisme*'. Hij verdedigt zijn proefschrift om 16u eveneens in het auditorium 'Valère Billiet' (campus Sterre), met als promotor Magda Vincx en co-promotor Steven Degraer.
- En op donderdag 24 maart volgt om 17u de publieke verdediging van het doctoraat van **Thomas Remerie**, met als onderwerp: '*Moleculaire biodiversiteit en genetische populatiestructuur van twee taxa aasgarnalen langsheen Europese kusten*' en als promotor An Vanreusel.

5. VRAAGBAK DE 'ZEELOODS'

Via deze rubriek kan iedereen oproepen lanceren voor samenwerking, gezamenlijk gebruik van materiaal, vraag naar levende en andere monsters, enz. De informatie dient gestuurd te worden naar Jan Seys (jan.seys@vliz.be). We nemen het bericht op in de vraagbaak van één van de volgende VLIZINES.

DISCLAIMER

VLIZINE heeft als doel informatie te verstrekken. Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt. Uw adres opgenomen in onze e-zine rondzendlijst wordt niet aan derden doorgegeven zonder uw toestemming en wordt niet gebruikt voor commerciële doeleinden.

COPYRIGHT

Copyright © 2005 Vlaams Instituut voor de Zee. Delen uit dit e-zine mogen in andere publicaties worden overgenomen, maar uitsluitend met bronvermelding. Deze publicatie mag wel in haar geheel ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.

LID WORDEN VAN HET VLIZ KAN

Meer info vindt u op onze website.

WEBSITE

<http://www.vliz.be>

VLIZ

Vlaams Instituut voor de Zee vzw

Flanders Marine Institute

Vismijn Pakhuizen 45-52 - B-8400 Oostende, Belgium

Tel. +32/(0)59 34 21 30

Fax +32/(0)59 34 21 31

<http://www.vliz.be>

mark your calendar:

Dunes & Estuaries 2005 (Koksijde, Belgium, 19-23 September 2005) <http://www.vliz.be/de2005>